

Analýza sociálnych vplyvov

Vplyvy na hospodárenie domácností, prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám, sociálnu inklúziu, rovnosť príležitostí a rovnosť žien a mužov a vplyvy na zamestnanosť

(Ak v niektorej z hodnotených oblastí sociálnych vplyvov (bodov 4.1 až 4.4) nebol identifikovaný vplyv, uveďte v príslušnom riadku analýzy poznámku „Bez vplyvu.“.)

4.1 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyv na hospodárenie domácností a špecifikujte ovplyvnené skupiny domácností, ktoré budú pozitívne/negatívne ovplyvnené.

Vedie návrh k zvýšeniu alebo zníženiu príjmov alebo výdavkov domácností?

Ktoré skupiny domácností/obyvateľstva sú takto ovplyvnené a akým spôsobom?

Sú medzi potenciálne ovplyvnenými skupinami skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia?

(V prípade vyššieho počtu hodnotených opatrení doplňte podľa potreby do tabuľky pred bod 4.2 ďalšie sekcie - 4.1.1

Pozitívny vplyv/4.1.2 Negatívny vplyv).

a)	4.1.1 Pozitívny vplyv	
b)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zvýšenie príjmov alebo zníženie výdavkov:	Transformácia rodičovskej dovolenky muža podľa § 166 ods. 1 Zákonníka práce na otcovskú dovolenku. Išlo by naďalej o neplatené voľno z pohľadu Zákonníka práce (dôležitá osobná prekážka v práci na strane zamestnanca), ktorá by však bola kompenzovaná dávkou materské podľa zákona o sociálnom poistení. Konkrétne v súvislosti s právom zamestnanca na príspevok pri čerpaní otcovskej dovolenky sa navrhuje, aby otcovi dieťaťa vznikol nárok na materské v rozsahu dvoch týždňov v období šiestich týždňov od narodenia dieťaťa. V tejto súvislosti sa zároveň upravuje, že prekážkou tohto nároku nebude poberanie materského alebo rodičovského príspevku matkou dieťaťa. Vzhľadom na to, že obdobie poberania materského iným poistencom (otcom) je v podmienkach Slovenskej republiky v porovnaní s inými krajinami Európskej únie nastavené nadštandardne, sa navrhuje v súlade s účelom článku 20 bodu 7 smernice, aby sa obdobie výplaty materského poskytovaného otcovi po narodení dieťaťa započítavalo do úhrnného obdobia nárokov na materské pri tom istom dieťati, teda napr. do 28 týždňov (v prípade ak ide o starostlivosť o jedno dieťa). To znamená, že v porovnaní so súčasnou právnou úpravou sa aktuálne ucelené obdobie poberania materského (napr. 28 týždňov) rozdelí na dve obdobia poberania materského (napr. 2 týždne a 26 týždňov). Zvýšenie príjmov sa dotkne všetkých domácností s novonarodenými deťmi a zároveň sa zabezpečí pomoc matke pri výchove dieťaťa v prvých dňoch po jeho narodení. Takéto nastavenie platená otcovská dovolenka pri narodení dieťaťa teda môže podporiť záujme otcov na jej čerpaní. Spresňuje sa právo pozostalých po zamestnancovi na odstupné a odchodné v prípade situácie, ak zamestnanec dostane výpoveď a malo by mu patriť odstupné, resp. aj odchodné, avšak pracovný pomer sa nakoniec skončí smrťou zamestnanca, pretože zomrie v čase po daní výpovede a pred uplynutím výpovednej doby. Inštitút otcovskej dovolenky sa zavádza aj do osobitných predpisov upravujúcich pracovnoprávne vzťahy vybratých skupín zamestnancov.

c)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:	Ovplyvnená skupina č. 1 Otec dieťaťa, do uplynutia šiestich týždňov odo dňa pôrodu
	Ovplyvnená skupina č. 3 Pozostali po zamestnancovi	Ovplyvnená skupina č. 2 Matka dieťaťa, do uplynutia šiestich týždňov odo dňa pôrodu
d)	Kvantifikujte rast príjmov alebo pokles výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.	
e)	- priemerný rast príjmov/ pokles výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie: - veľkosť skupiny (počet obyvateľov):	Ovplyvnená skupina č. 1 Rast príjmov domácnosti je u každého zamestnanca – otca individuálny a závisí od výšky priznanej dávky Sociálnou poisťovňou v závislosti od vopred zaplatených odvodov na nemocenské poistenie. Priemerný mesačný počet poberateľov navrhovanej dávky materské po narodení dieťaťa odhadujeme na úrovni približne 3 000 osôb. Priemerná denná výška dávky na jedného poberateľa sa odhaduje v roku 2022 na úrovni 36,5 eura, v roku 2023 na úrovni približne 39,0 eura, v roku 2024 na úrovni približne 41,5 eura a v roku 2025 na úrovni 43,5 eura.
	Ovplyvnená skupina č. 3 Ide o násobky priemerného mesačného zárobku zomrelého zamestnanca podľa § 76, resp. aj § 76a Zákonníka práce, prípadne aj podľa ustanovení kolektívnej zmluvy. Ide o ojedinelé prípady, kedy zamestnanec zomrie po podaní výpovede a ešte pred skončením výpovednej doby.	Ovplyvnená skupina č. 2 Rast príjmov domácnosti je individuálny a závisí od výšky priznanej dávky Sociálnou poisťovňou otcovi dieťaťa v závislosti od vopred zaplatených odvodov na nemocenské poistenie.
f)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:	Bez vplyvu
g)	4.1.1.1 Z toho pozitívny vplyv na skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia (V prípade významných vplyvov na príjmy alebo výdavky domácností v riziku chudoby, identifikujte a kvantifikujte pozitívny vplyv na chudobu obyvateľstva (napr. znižovanie miery rizika chudoby, priemerný rast príjmov/ pokles výdavkov v skupine)	
h)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zvýšenie príjmov alebo zníženie výdavkov:	Bez vplyvu
i)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:	Ovplyvnená skupina č. 1
	Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2
j)	Kvantifikujte rast príjmov alebo pokles výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.	
k)	- priemerný rast príjmov/ pokles výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie: - veľkosť skupiny (počet obyvateľov):	Ovplyvnená skupina č. 1
	Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2
l)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:	
a)	4.1.2 Negatívny vplyv	
b)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zníženie príjmov alebo zvýšenie výdavkov:	Bez vplyvu
c)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:	Ovplyvnená skupina č. 1

	Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2
d)	Kvantifikujte pokles príjmov alebo rast výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.	
e)	- priemerný pokles príjmov/ rast výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie: - veľkosť skupiny (počet obyvateľov):	Ovplyvnená skupina č. 1
	Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2
f)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:	
g)	4.1.2.1 Z toho negatívny vplyv na skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia (V prípade významných vplyvov na príjmy alebo výdavky domácností v riziku chudoby, identifikujte a kvantifikujte negatívny vplyv na chudobu obyvateľstva (napr. zvyšovanie miery rizika chudoby, priemerný pokles príjmov/ rast výdavkov v skupine))	
h)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zníženie príjmov alebo zvýšenie výdavkov:	
i)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:	Ovplyvnená skupina č. 1
	Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2
j)	Kvantifikujte pokles príjmov alebo rast výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.	
k)	- priemerný pokles príjmov/ rast výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie: - veľkosť skupiny (počet obyvateľov):	Ovplyvnená skupina č. 1
	Ovplyvnená skupina č. 3	Ovplyvnená skupina č. 2
l)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:	

4.2 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyvy na prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám u jednotlivých ovplyvnených skupín obyvateľstva a vplyv na sociálnu inklúziu.

Má návrh vplyv na prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám?

Popíšte hodnotené opatrenie, špecifikujte ovplyvnené skupiny obyvateľstva a charakter zmeny v prístupnosti s ohľadom na dostupnosť finančnú, geografickú, kvalitu, organizovanie a pod. Uveďte veľkosť jednotlivých ovplyvnených skupín.

a)	Rozumie sa najmä na prístup k: - sociálnej ochrane, sociálno-právnej ochrane, sociálnym službám (vrátane služieb starostlivosti o deti, starších ľudí a ľudí so zdravotným postihnutím), - kvalitej práci, ochrane zdravia, dôstojnosti a bezpečnosti pri práci pre zamestnancov a existujúcim zamestnaneckým právam, - pomoci pri úhrade výdavkov súvisiacich so zdravotným postihnutím, - zamestnaniu, na trh práce (napr. uľahčenie zosúladenia rodinných a pracovných povinností, služby zamestnanosti), k školeniam, odbornému vzdelávaniu a príprave na trh práce, - zdravotnej starostlivosti vrátane cenovo dostupných pomôcok pre občanov so zdravotným postihnutím, - k formálnemu i neformálnemu vzdelávaniu a celoživotnému vzdelávaniu, - bývaniu a súvisiacim základným komunálnym službám, - doprave, - ďalším službám najmä službám všeobecného záujmu a tovarom, - spravodlivosti, právnej ochrane, právnym službám, - informáciám, - k iným právam (napr. politickým).	Novela rieši viaceré oblasti v rámci zosúladovania rodinného a pracovného života a zvýšenia predvídateľnosti vykonávania práce. Ide teda o zlepšenie prístupu k právam, napr.: - ustanovuje sa, že zamestnanec, ktorého pracovný pomer trvá viac ako 6 mesiacov (a nie je už v skúšobnej dobe) môže podať zamestnávateľovi žiadosť, že by chcel prejsť z doby určitej na pracovný pomer na neurčitý čas, resp. by chcel prejsť z pracovného pomeru na kratší pracovných čas na prácu na plný úväzok. Zamestnávateľ musí zamestnancovi dať písomnú odôvodnenú odpoveď. - zavedenie ochrany mužovi pred prepustením, ktorý čerpá otcovskú dovolenku. - rozširuje sa právo zamestnanca po skončení dôležitej osobnej prekážky v práci, ktorou je otcovská dovolenka, alebo osobná a celodenná starostlivosť o fyzickú osobu, na zaradenie na pôvodnú prácu a pracovisko. - zavádza sa právo na prospech z každého zlepšenia pracovných podmienok, na ktoré by mali zamestnankyňa a zamestnanec právo, ak by dôležitá osobná prekážka v práci nenastala. - rozšírenie, resp. spresnenie okruhu informácií, ktoré má zamestnanec dostať s cieľom, aby bola zabezpečená požiadavka transparentnosti a predvídateľnosti jeho práce. Zamestnávateľ poskytne informácie do 7 dní od vzniku pracovného pomeru (§ 47a ods. 2 písm. a) návrhu novely), resp. do 4 týždňov od vzniku pracovného pomeru (§ 47a ods. 2 písm. b) návrhu novely), - zvýšenie predvídateľnosti práce u dotknutých zamestnancov pracujúcich na dohody.
b)	<i>Má návrh významný vplyv na niektorú zo zraniteľných skupín obyvateľstva alebo skupín v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia?</i> <i>Špecifikujte ovplyvnené skupiny v riziku chudoby a sociálneho vylúčenia a popíšte vplyv na ne. Je tento vplyv väčší ako vplyv na iné skupiny či subjekty? Uveďte veľkosť jednotlivých ovplyvnených skupín.</i>	
c)	Zraniteľné skupiny alebo skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia sú napr.: - domácnosti s nízkym príjmom (napr. žijúce iba zo sociálnych príjmov, alebo z príjmov pod hranicou rizika chudoby, alebo s príjmom pod životným minimom, alebo patriace medzi 25% domácností s najnižším príjmom), - nezamestnaní, najmä dlhodobo nezamestnaní, mladí nezamestnaní a nezamestnaní nad 50 rokov,	Bez vplyvu

- <i>deti (0 – 17),</i> - <i>mladí ľudia (18 – 25 rokov),</i> - <i>starší ľudia, napr. ľudia vo veku nad 65 rokov alebo dôchodcovia,</i> - <i>ľudia so zdravotným postihnutím,</i> - <i>marginalizované rómske komunity</i> - <i>domácnosti s 3 a viac deťmi,</i> - <i>jednorodičovské domácnosti s deťmi (neúplné rodiny, ktoré tvoria najmä osamelé matky s deťmi),</i> - <i>príslušníci tretích krajín, azylanti, žiadatelia o azyl,</i> - <i>iné zraniteľné skupiny, ako sú napr. bezdomovci, ľudia opúšťajúci detské domovy alebo iné inštitucionálne zariadenia</i>	
---	--

4.3 Identifikujte a popíšte vplyv na rovnosť príležitostí. Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyv na rovnosť žien a mužov.	
a)	4.3.1 Dodržuje návrh povinnosť rovnakého zaobchádzania so skupinami alebo jednotlivcami na základe pohlavia, rasy, etnicity, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie alebo iného statusu? Mohol by viesť k nepriamej diskriminácii niektorých skupín obyvateľstva? Ak áno, ktoré skupiny sú takto ovplyvnené a akým spôsobom?
b)	Bez vplyvu
c)	4.3.2 Môže návrh viesť k zväčšovaniu nerovností medzi ženami a mužmi? Podporuje návrh rovnosť príležitostí? Má návrh odlišný vplyv na ženy a mužov? Popíšte vplyvy.
d)	Popíšte riziká návrhu, ktoré môžu viesť k zväčšovaniu nerovností: Bez vplyvu
e)	Popíšte pozitívne vplyvy návrhu na dosahovanie rovnosti žien a mužov, rovnosti príležitostí žien a mužov, prípadne vplyvy na ženy a mužov, ak sú odlišné: Návrh podporuje rovnosť žien a mužov v starostlivosti o novonarodené dieťa. Po určitú dobu budú môcť obidvaja rodičia súčasne zabezpečovať starostlivosť o novonarodené dieťa a deliť sa tak o povinnosti s tým súvisiace.
f)	Má návrh významné vplyvy na niektorú zo zraniteľných skupín obyvateľstva? Ak áno, aké? Akým spôsobom? Zraniteľnou skupinou obyvateľstva sa rozumejú najmä ženy ohrozené viacnásobnou diskrimináciou, tehotné matky, seniorky, ženy patriace do marginalizovaných skupín obyvateľstva, migrantky, ženy a dievčatá so zdravotným postihnutím, obeť násilia a pod. Bez vplyvu
g)	Pri identifikovaní vplyvov na rovnosť žien a mužov treba vziať do úvahy existujúce rozdiely medzi ženami a mužmi, ktoré sú relevantné k danej politike. Podpora rovnosti žien a mužov nespočíva len v odstraňovaní obmedzení a bariér pre plnohodnotnú účasť na ekonomickom, politickom a sociálnom živote spoločnosti ako aj rodinnom živote, ale taktiež v podpore rovnosti medzi nimi. V ktorých oblastiach podpory rovnosti žien a mužov návrh odstraňuje prekážky a/alebo podporuje rovnosť žien a mužov? Medzi oblasti podpory rovnosti žien a mužov okrem iného patria: - podpora slobodného výberu povolania a ekonomickej činnosti - podpora vyrovnávania ekonomickej nezávislosti, - zosúladenie pracovného, súkromného a rodinného života, - podpora rovnosti príležitostí pri participácii na rozhodovaní, - boj proti domácejmu násiliu, násiliu na ženách a obchodovaniu s ľuďmi, - podpora vnímania osobnej starostlivosti o dieťa za rovnocennú s ekonomickou činnosťou a podpora neviditeľnej práce v domácnosti ako takej, - rešpektovanie osobných preferencií pri výbere povolania a zosúladovania pracovného a rodinného života. Návrh zvyšuje podporu vnímania osobnej starostlivosti o dieťa za rovnocennú s ekonomickou činnosťou a to u ženy – matky aj muža – otca.

4.4 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyvy na zamestnanosť a na trh práce. V prípade kladnej odpovede pripojte odôvodnenie v súlade s Metodickým postupom pre analýzu sociálnych vplyvov.		
a)	Uľahčuje návrh vznik nových pracovných miest? Ak áno, ako? Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu.	
b)	Identifikujte, v ktorých sektoroch a odvetviach ekonomiky, v ktorých regiónoch, pre aké skupiny zamestnancov, o aké typy zamestnania /pracovných úväzkov pôjde a pod.	Bez vplyvu
c)	Vedie návrh k zániku pracovných miest? Ak áno, ako a akých? Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu	
d)	Identifikujte, v ktorých sektoroch a odvetviach ekonomiky, v ktorých regiónoch, o aké typy zamestnania /pracovných úväzkov pôjde a pod. Identifikujte možné dôsledky, skupiny zamestnancov, ktoré budú viac ovplyvnené a rozsah vplyvu.	Bez vplyvu
e)	Ovplyvňuje návrh dopyt po práci? Ak áno, ako?	
f)	Dopyt po práci závisí na jednej strane na produkcii tovarov a služieb v ekonomike a na druhej strane na cene práce.	Bez vplyvu
g)	Má návrh dosah na fungovanie trhu práce? Ak áno, aký?	
h)	Týka sa makroekonomických dosahov ako je napr. participácia na trhu práce, dlhodobá nezamestnanosť, regionálne rozdiely v mierach zamestnanosti. Ponuka práce môže byť ovplyvnená rôznymi premennými napr. úrovňou miezd, inštitucionálnym nastavením (napr. zosúladenie pracovného a súkromného života alebo uľahčovanie rôznych foriem mobility).	Bez vplyvu
i)	Má návrh špecifické negatívne dôsledky pre isté skupiny profesií, skupín zamestnancov či živnostníkov? Ak áno, aké a pre ktoré skupiny?	
j)	Návrh môže ohrozovať napr. pracovníkov istých profesií favorizovaním špecifických aktivít či technológií.	Bez vplyvu
k)	Ovplyvňuje návrh špecifické vekové skupiny zamestnancov? Ak áno, aké? Akým spôsobom?	
l)	Identifikujte, či návrh môže ovplyvniť rozhodnutia zamestnancov alebo zamestnávateľov a môže byť zdrojom neskoršieho vstupu na trh práce alebo predčasného odchodu z trhu práce jednotlivcov.	Bez vplyvu